

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1902. február 23.

Vasárnap.

XXI. évfolyam 16. szám.

Előfizetési árak:
Ezred évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb s petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerinti.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyiltterek díja előre fizetendő.

Bajok a Székely kongresszus körül.

Az a régi szóbeszéd, hogy: „átok verte meg a magyart, mert az soha össze nem tart!” — elég szomorú dolog — beteljesedett a székelyföldi nyomorúságok feltárására, segítő eszközeinek megbeszélésére hivatott u. n. Székely kongresszus vezetőin is, a febr. 15-én Marosvásárhelyen tartott előértekezleten.

Ezt az előértekezletet hazánk egyik legnagyobb egyesülete, az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” hívta össze; ebben sérelmet látott az „Erdélyi-részi Kárpát-Egyesület,” — mely tulajdonképeni felvetője s egy év óta szorgalmas előkészítője volt a Székely kongresszus eszméjének, — ugy szintén az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” is, mert az előértekezlet csak az illető egyesületek közös megállapodásával csak akkor lett volna összehívható, ha az O. M. G. E., az E. K. E. és az E. G. E. a kongresszus által felhasználandó munkálataikkal már elkészültek. E mellőzés miatt az E. K. E. és az E. G. E. a marosvásárhelyi értekezleten nem vettek részt, s ott nélkülök tették meg az előkészületeket a nyáron, a székelyföldön rendezendő Székely kongresszusra s a kongresszusi iroda székhelyéül megállapították Budapesten az O. M. G. E. irodáját.

Mindenestre baj, hogy a kongresszust már előkészületeiben is félreértés zavarta meg. De nem olyan nagy, hogy kiheverni nem lehetne. Csak jó akarat kell hozzá és — némi lemondás, bizonyos hiúságról. Mert, hogy ki hívja össze az értekezletet, ennek a mellékes kérdésnek a feszegetése, mi előttünk egy kissé hiúságnak tűnik fel.

Az is igaz, hogy az E. K. E. elismerésre méltó, lelkes munkássággal igyekezett a székely kérdést kongresszusra előkészíteni már hosszabb idő óta s így mégis szerzett némi jogelímet az elsőségre, s ha tekintetben — hisszük — nem a mellőzés gondolatával — némi sérelem érte is tán őt: csak sajnálnunk kellene — s éppen a székely kérdés szempontjából; hogy ha eselleg visszavonult volna a kongresszus rendezésében való jelentékeny szerepe teljesítésétől, a mint csak sajnálnunk lehet, hogy már az előértekezleten sem jelent meg, ahol pedig a felmerült ellentétes nézetek bizonyára kedvező elintéztést nyerhettek volna a székely kérdés előnyére, szerintünk itt az E. K. E. mellőzése csak látszólagos. Mert, mint tudjuk, a székelyföldi képviselők által jan. 16-ára Budapestre összehívott értekezlet egyáltalán

nem határozott a felől, hogy a kongresszust előkészítő értekezletet ki hívja össze s így a székely képviselők által erre fölkerült O. M. G. E. a mellőzés szándékos tényével nem illethető, a mint ez világosan kitűnik az O. M. G. E. vezető férfiai részéről tett azon komoly kijelentésből is, hogy az O. M. G. E. semmi tekintetben sem akar fensőbbiséget gyakorolni, hanem csak együtt akar dolgozni a többi egyesülettel, a munkából kér részt és — nem a diadalból. És mivel erős a hitünk, hogy a kongresszuson amugy is a székely kérdéssel már hosszabb idő óta foglalkozó E. K. E.-nek kell, hogy jusson a főszerep, s az általa előkészített nyomokon kell, hogy a kongresszus haladjon, az E. K. E.-nek nem szabad félre húzódnia, hanem félretéve a netáni sérelmeket részt kell vennie a munka legjavában. Ezt kívánja a székelység szomorú helyzete, melyen mielőbb sürgősen segíteni kell. Mielőbb, mert hanem súlyosan fog betelni rajtunk, hogy: „pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve, szét hull nemzetünk!”

A képviselőház csütörtökön és pénteken nem tartott ülést, minthogy a kormány tagjai Rajner főherceg aranylakodalmára Bécsbe utaztak. Szombaton azonban folytatták a költségvetés tárgyalását.

A Magyar Jelzálog Hitelbank székelyfiókja. A székelységre nézve örömdotes eseményről adhatunk hírt. Sok és jogos panasz hangzott fel már a miatt, hogy a székelység elszegényedésének egyik főoka a nyomasztó pénzügyi viszonyokban rejlik. Ennek illusztrálására elég felemlitenünk, hogy a székely vidékeken még a földbirtokosok is váltóra vesznek fel kölcsönt, még pedig bekebelezés nélkül, 8—12 százalékos kamatra. Nemzeti szempontból azonban súlyosabban esik latba az, hogy magyar pénzügyi hiányában a székely kisbirtokosok kénytelenek a román pénzügyi intézetekhez folyamodni és különösen az „Albina” az, a mely kisebb kölcsönök nyújtása révén a Székelyföldön mindinkább terjeszkedik.

Ezen aggasztó bajok enyhítésére most egy komoly lépés történt. És a Székelyföld lévén Erdélyben a magyarság vára, méltán elismerésére számíthat a Magyar Jelzálog-Hitelbank, abbéli elhatározásáért, hogy a székelység központjában, Sepsiszentgyörgyön fiókin-tézetet állít fel.

Ennek a fióknak keletkezésére és hazafias célja van: egyrészt a székely közbirtokosság óriási megterheltségének enyhítése, ezen terhek könnyítése, másrészt pedig a román pénzügyi intézeteknek veszedelmessé vált terjeszkedésének megállítására.

A sepsi-szentgyörgyi fiókin-tézet felállítására, értesülünk szerint, már csak igen rövid idő kérdése. A Jelzálogbank már helyiséget is bérelt Sepsiszentgyörgyön és az ottani helyzet tanulmányozására szakértőt küldött ki, a ki szerzett tapasztalatairól memorandumban számolt be az igazgatóságnak. Most már csak a hitelviszonyokra és az eladósodásra vonatkozó részletes adatok vannak hátra. Mihelyt ezek az adatok a bank rendelkezésére állanak, a fiókin-tézet működését megkezdí.

A Jelzálogbank — mint értesülünk — már most is tisztában van azzal, hogy a székelység óriási megterheltségén mily módon fog segíteni. A fiókin-tézet a birtokosoknak jelzálogkölcsönöket fog nyújtani, még pedig oly feltételek mellett, a mint azt az ország szívében, Budapesten cselekszi, vagyis 4½ százalékos kamattal, a mi a törlesztéssel együtt 5 százaléknál csak valamivel fog többre rugni. A bank igazgatósága továbbá elhatározta, hogy noha, ügyrendje szerint 2000 koronán aluli kölcsönöket nem nyújt, sepsiszentgyörgyi fiókja által 1000 koronás kölcsönöket is fog engedélyezni.

A sepsiszentgyörgyi fiókin-tézet tehát hivatalosan arra, hogy a székelység hitelviszonyait megjavítsa és óriási megterheltségét tetemesen csökkentse.

A rabipar korlátozása.

— Irta: Szánthó Vitus. —

(Folyt. és vége.)

De nem így van ez a földművelésnél nálunk, hol éppen a földbirtokosok rendszerbe való foglalásakor a középbirtok csekély volta miatt, csak két osztályról lehet szó.

Itt megváltozik a rab helyzete. A nagybirtokos, ki a birtoknak csak fővezetését teljesítheti a gazdasági egyéb feladatokat fizetett segédekre, gazdaságukra bízva, kikre aztán a felelősség is hárul.

Ezek pedig mindenestre tartózkodni fognak oly munkásokat alkalmazni, kiknek — sajnos — a közfelfogás szerint megbízhatóságukhoz sok kétely férhet.

Alkalmuk, mód uk lévén a munkások között válogatni, mindenestre olyanokat fognak fölfogadni, kik munkásságukon kívül megbízható hirben is állanak.

A felelősség első sorban is az alkalmazottat terhelvén, tagadhatatlanul a rabviselt földmunkás iránt az idegenkedésnek nem csekély nemével fog viseltetni akkor, midőn a megbízható, ismert munkások közül tetszése szerint válogathat s főleg midőn módja van a gépek alkalmazásával a munkamegosztást sikeresen keresztül vinni s ez által nem kevés számú munka erőt nélkülözni.

A kisbirtoknál, hol rendszerint maga a birtokos teljesíti a munkát családja tagjaival, vagy 1—2 munkással, a rab földmunkás kevéssé, vagy éppen nem érvényesülhet.

Talán a középbirtok volna az, hol a rab mint földmunkás leginkább alkalmazható lenne. Itt, hol a felügyelet mellett már maga a birtokos közvetlenül is közreműködik a gazdaságban kedvezőbb viszonyok közé kerül a rab; mert a birtokos saját felelősségére dolgozván a munkást közvetlenül ellenőrizheti s meggyőződhetik arról, hogy az illető rabviselt munkás iránti bizalmatlansága csak az elfogult előítéletből eredt-e, vagy valóban nem alkalmas lelkiismeretes munka végzésére való fölhasználásra.

De sajnos, hogy a középbirtok nálunk mamár csak forgalomná kezd lenni. Mintegy észrevétlenül pusztulnak a középbirtokok s lesznek nagy, vagy leginkább apró-birtokokká. Ennek okával ez alkalommal nem foglalkozunk; legyen elég a sok baj közül hitelviszonyaink rendezetlenségére hivatkoznunk, melyet bizony-bizony ideje volna már radikális kura alá venni.

A legújabb nemzetgazdasági rendszernek, a társadalomerkölcsi iskolának képviselői Schäffle Schmoeller, Loria nem egy alkalommal hangoztatják az erkölcsi elem szükségességét a gazdasági életben. Már pedig, ha az egyik főtenyezője annak, úgy mindenestre a

rabviselt földmunkás nagyon, de nagyon nehéz helyzetbe jut akkor, ha büntetése ideje alatt kizárólag csak földművelésre volt szorítva.

Mert lehet-e más erkölcsi czélja a börtönbüntetésnek, mint megjavítani a megtévedt embert s az államnak újra hasznos polgárává tenni? És elérheti-e ezt az állam más módon, ha nem biztosítja annak a rabnak jövőjét kiszabadulása után?

Hisz az a rab, ki 10—15 évi fogságát eltöltve kikerül a börtönből, ha rendelkezett is azelőtt valamelyes csekély vagyonnal, az a legtöbb esetben elkallódik, megsemmisül, úgy, hogy arra építenie, számitania abszolút lehetetlenség volna.

Munkát vállalna. De máshoz mint a földműveléshez nem ért. Itt pedig a már említett okok miatt nem a legnagyobb bizalommal fogadják.

Mit ért tehát el az állam? A czélt semmi esetre, de igen azt, hogy módot nyújtott neki egy újabb bűn elkövetésére. A végszükség ráviszi, a visszaesés megvan s az állam kezdeti újból a munkát mindaddig míg meg nem győződik, hogy amit a rabok munkaejének földművelésre való felhasználásával a kisiparon segített, ugyananyit, sőt többet ártott a társadalomnak, a közbiztonságnak s azoknak a szerencsétleneknek, kik talán maguk sem okaik annak, hogy újra bűnbe esni kényszerültek.

A tapasztalat győzhetett meg bennünket arról, hogy egyedül az ipar az, mi a rabok foglalkoztatására s börtönükből való kikerülésök esetére existenciájuk biztosítására a legalkalmasabbnak bizonyult.

Ne akarjuk tehát a vizet hasztalan a tüzre fecsérelni csak azért, hogy amazt elfojtsuk s enélkül pedig szomjain pusztuljunk el; ne akarjunk a kisiparnak akként hasznára lenni, hogy az e támogatást meg ne érezze a társadalom, az állam pedig tetemes veszteséget szenvedjen.

Vannak módok, eszközök, melyek a kisipar föllendülését a rabipar korlátozásánál hathatósabban mozdítanák elő csak élni kell velük.

A belföldi ipar védelme a védvámrendszer által, a gyakorlati és elméleti követelményeknek egyaránt megfelelő ipari oktatás, a jó munka közelmérését s új piacok megszerzését czélzó ipar kiállítások, a sok közül mindmégannyi hathatós „modus vivendi”-k melyek igénybe vétele — higyük el — a kis iparra sokkal hatékonyabban befolyának, mintha a rabipar üzését nullára rendüküljük csak azért, hogy a volt eredmény által a társadalomnak tetemes veszteséget, a megtévedt szerencsétleneknek pedig így — mondhatni — örökös rabságot biztosítsunk.

Erős tehát a meggyőződésünk és bizalmunk, hogy nagy nevű iparügyi s derék igazságügyi minisztereink a rabipar korlátozását nem is ohajják oly mérvben vinni keresztül, hogy abból a kisiparra alig érezhető előny, a társadalomra pedig megmérhetlen veszteség háruljon.

T Á R C Z A.

Szegény Jókai!

— Reggeli levél. —

A Pesti Hírlapék ugyan csak járják a bolondját! Rugdosódnak, hancuzoznak, tipornak, taposnak mindenfelé és mindenkire.

Most már a legóriásabb lépett a homokra: a nagy Légrádi, összetörni a kis Jókait. A nagy spárgatényésztő, a Nádorkert (ez is nagy bizonyára), és a nagy világglap tulajdonosa az iczi-piczi Jókait!

Ugy kell Jókainak, miért elegyedett oda, ahol minden nagyméretű.

Nagy a lap és hatalmas még a német császár is megremegtetőd.

Nagy az olvasó közönsége, a ki véletlenségből csupán beletekint, az is nagygyá lesz menten.

Nagy abban Kozma Bandika, Tóth Bélácska, de legnagyobbra nőtt Légrádi Károlyka. Annnyira felfuvódott (a mértéktelen spárga-évs puffadást okoz), a vagyon annyira elbizakodottá tette, hogy a kis Jókainak ki kellett tenni a szűrőt, mert nem pázolt be abba az illusztris társaságban, amelyben a humaniorákat az Esti Levelek képviselik, a magasabb politikát a Makkai bácsi buktatta Légrádi, s a poézist Kobor lantja nyikorogja fogcsikorgatva, hol ide, hol oda csapván és lepoeskondiázván mindenkit, akit elől-hátul találunk.

IRODALOM.

Magyar Remekírók. A Franklin-Társulat nagy irodalmi vállalata, a „Magyar Remekírók” gyűjteménye, mely az utóbbi hetekben az egész hazai sajtó által, mint rendkívüli irodalmi esemény lett ismételtelen üdvözölve, — mint értesülünk — február hó elején indul meg 5 kötetes, első sorozatával. Ez első sorozatban a következő kötetek fognak foglaltatni:

Arany János munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Riedl Frigyes.

Tompai Mihály munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Lévy József.

Vörösmarty Mihály munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Gyulai Pál.

Garay János munkái válogatva sajtó alá rendezte: Ferenczi Zoltán.

Csiky Gergely szívművei, válogatva sajtó alá rendezte: Vadnay Károly.

Ez az 5 kötet megmutatja, a Franklin-Társulatnak milyen becses vállalata ez a Magyar Remekírók gyűjteménye. Mindjárt az első helyen Arany János indul meg szép és az eddigieknél tökéletesebb kiadásban, a mely hogy kifogástalan lesz, arra elég kezesség a szerkesztő Riedl Frigyes neve. Nagyon helyes volt a „Magyar Remekírókat” Arany Jánossal megindítani, mert merőben eszoka lenne az ilyen fajta gyűjtemény Arany János nélkül. Voltaképpen nem is szabadna megkínálni a magyar közönséget, a magyar remekírók oly gyűjteményével, a melyből Arany János hiányzik.

A többi négy kötetnél is konstatalható, hogy mind oly írónak a műveit tartalmazza, a melyeknek a „Magyar Remekírók” gyűjteményében hiányozniok semmi körülmények közt sem szabad, mért a legbecsesebbek közé tartoznak, a mit a költői irodalmunk egyáltalában teremtett.

Hogy a Franklin-Társulat ezt átérzte, azt abból látjuk, hogy a sajtó alá rendezéssel oly neveket bízt meg, mint Gyulai Pál, Lévy József, Vadnay Károly és Ferenczi Zoltán.

Mindezt összevéve, nagy örömmel adhatunk hírt a Franklin-Társulat emez újabb vállalatáról, melylyel újból beigazolta, hogy méltó arra az előkelő helyre, melyet irodalmi intézeteink között elfoglalt. A mint a kiadó közleményéből látjuk, az egész gyűjtemény 11, ötkötetes sorozatban, vagyis 55 kötetben fog megjelenni és pedig évenként két sorozat, vagyis 10 kötet. Az egész munka ára 220 korona, de a Franklin-Társulat lehetővé tette, hogy a munka csekély havi részletekben is be legyen szerezhető. Megrendelést elfogad a kiadó és bármely hazai könyvkereskedés. Kézdivásárhelyen Ifj. Jancsó Mózes nyomdatulajdonos.

NAPI HIREK.

— **A honvédség köréből.** A király Palkovits József altábornagynak, az erdélyi honvédkerület volt derék parancsnokának saját kérésére nyugállományba való elhelyezését elrendelni s neki ez alkalommal a Lipóttrend lovagkeresztjét díjmentesen adományozni; továbbá barsti lovag Forget Henrik marosvásárhelyi 22. honvéd gyalogezredbeli őrnagynak mint rokkantnak nyugállományba helyezését elrendelni méltóztatott.

— **Kinevezés.** A király Madaras Gábor marosvásárhelyi ítélőtáblai tanácsjegyző albirót kinevezte az erzsébetvárosi kir. törvényszékhez bírónak.

— **Misek a papaert.** XIII. Leó pápa huszonöt éves pápai jubileumának alkalmából Budapesten az összes róm. kath. templomokban, valamint az egész országban s így városunkban is fényes hálaadó isteni tiszteletet tartottak. Budapesten az egyetemi templomban Császká György kalocsai érsek mondotta a nagy misét több püspök segédkezésével. A pápai koronázás 25 éves érfordulója márczius 3-án lesz; ekkor a kézdivásárhelyi róm. kath. főgymnasium ifjusága is nagyszabású ünnepélyt rendez, melyer az alkalmi beszédet A. Bóth Viktor főgymn. tanár, lapunk kitűnő munkatársa fogja tartani. Előre is föl hívjuk rá a közfigyelmet.

— **Megüresedett polgármesteri szék.** Bartók Károlyt, Kézdivásárhely nyug. polgármesterét Csikszereda város képviselőtestülete tudvalevőleg polgármesterré választotta december 31-én. Bartók Károly állása elfoglalását — mint a „Csiki Lapok” írja, — különböző okokból halogatta, míg nem a február 15-én tartott képviselői ülés az eskütétel napját február 18-ára tűzte ki; Bartók azonban betegség miatt nem jelenhetvén az eskütételre, orvosi bizonyítványt küldött s állása elfoglalását márcz. 1-ére helyezte kiállításba. A képviselőtestület tagjai azonban a polgármesteri állást megüresedettnek nyilvánították s az új pályázat kiírdetése iránt az alispánt megkeresni határozták.

— **Eltűnt adótsízt.** Tornyai László fogarasi kir. adótsízt folyó évi február 2-án hivatalból engedély nélkül ismeretlen helyre eltávozott. Hogy merre van, nem tudnak rájönni a legszorgosabb kutatás mellett is. A hivatalos lap február 19-iki számában a brassói pénzügyigazgatóság körözvényt bocsátott ki azzal, hogy ha 3 nap alatt nem jelentkezik, állása megüresedettnek tekintik.

— **Estély.** A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó Tanoda ifjusága márczius hó 1-én élvezetes kigékező estélyt fog rendezni a következő rendkívül érdekes műsorral: Aria, Verdi „Attila” cz. operájából, előadja az ifjusági zenekar. Dal ünnepen. Thern Károlytól; éneklí a kollegiumi vegyeskar. Szíval Bene Annuska kisasszony. Zürichi emlék; zenéjét szerezte Wégler Gyula, szövegét írta Kozma Andor; éneklí a kollegiumi diákkar. Zongorán játszik Gál Mariska kisasszony, Hoppe Rezsőtől népdalegyve-

Szegény Jókai, most éhen hal! Hát hogy mer egy lap élen állani, amelyik ellenkező nézetben van, mint a világ legelőkelőbb újsága? Hát menjen!

Nem addig van az Légrádi uram!

Ha önnek fogalma sincs a pietas aetatisról, beleköt egy öreg emberbe, azt udvariasan bár, de mégis kidobja a házából, fellehet tudni nevelésiferdeségnek. Ha önnek mákszemnyi fogalma sincs a halálról, amivel Jókainak tartozik, szintén a már megkezdett rovására róják fel. Ámbár emlékeztetjük ugy egy pár évvel ezelőttre, amikor még lehetett a lapját olvasni, akkor ugy csábította az előfizetőket, ciceró betűkben: Jókai csak nekünk dolgozik. A jövő hónapban egy tárezát közlünk Jókaitól, azután egy hosszabb elbeszélést! Stb. Hát azt hiszi ön, hogy ez is ugy megy, mint a spárgatényésztés; őszszel levágjuk a szarát, hogy ne hozzom magot, ha már erejében megmegyesegettük. Ej, ej Légrádi uram, be naiv ön! Milyen együgyűnek képzele ön az olvasó közönséget, hogy majd erre a hősi eselekedetre csak ugy futnak a megrendeléssel, hogy a posta alig győzi önnek szállítani a pénzt. Hiszen milyen büszkén kívágták a rezezt: elvőge jogában van azt szerződtetni munkatársának lapjához, akit akar!!! Szép és bátor kijelentés! Méltó önhöz. Igaza van. De mégis jobb lett volna, hogy még egyszer hozza haza Kecskeméti, minthogy ezt megcseskedte. Hanem ez mind az ön dolga, de nem privát

ügye. A lap a közönségé is. Annak szolgál, annak kell szolgálnia, mert ha máskülönbön van akkor szerkesztése és adja ki önmagának.

Jókai már nem a mohó közönségé, aki csak olvasni szereti Őt, Jókai már a magyar nemzeté, annak féltett, drága kincse. Szelleme és szerelme. Ő tanított bennünket a nehéz napokban hinni és remélni, Ő vitte világgá a magyarnak jó hírét, Ő vidámitott, Ő siratott meg váltakozón, Ő tanított meg magyarul, Tőle tanítjuk gyermekeinket, tanítványainkat magyarul szeretni a hazát, az Ő isteni, hatalmas szellem ereje átjárta a magyar szíveket, veséket, szóval Ő nélküle már el sem tudjuk gondolni Magyarországot. S ön? kidobta e drága kincset hajójából. Nagyon tulvan terhelve? Vagy léket kapott?

Mikor az ön újsága marta a tanítókat, daczára, hogy megszoktuk Kossuth Lajos hasonlítását a harmathoz, melyet ember, állat tapos, rosszul esett. Most, mikor a tanítók Tanítóját egyszerűen kiutasítják, nem fáj már semmi önkötl. Tehetnek, irhatnak, a mit tetszik rólunk, ha dicsérni találunk, olybá vesszük, mintha gyaláznának s megfordítva...

... Székely testvéreim! Ha azt az újságot magyar ember asztalán látjátok, figyelmeztessétek: nem oda való!

Tatár.

leget énekel a kollegiumi vegyeskar. Jelenet Vörösmarty Mihály „Csongor és Tünde” cz. színjátékából: Csongor Szotyori Lajos VIII., Kalmár Barabás Miklós VII., Fejedeleme Veress Jenő VIII., Tudós Sándor Arthur VIII., Balga Jónás András VIII. osztályu tanulók. Bethlen óda, zeneköltemény; szövegét írta Váro Ferencz, zenéjét Borsay Samu; a helybeii zenekar és műkedvelők közreműködésével előadja a kollegiumi ének- és zenekar. Táncz. Az estély kezdete pontban 8 órakor. Melegen ajánljuk a közönség szíves pártfogásába ezt, a műsorból láthatólag valódi művészies estélynek ígérkező mulatságot.

— **Községi tisztújítás.** Zagonban f. hó 18-án volt Hollaky Attila főszolgabíró elnöklése alatt a községi tisztújítás. Megválasztottak bírónak: Székely Ferencz, másodbírónak Antal Mihály, pénztárosnak Albu Antal, adógyűjtőnek Csorja Károly, közgyámnak Domokos Ferencz, végrehajtónak Cseh Imre, külrendőrnek Antal István.

— **Mulatság Gelenczén.** A gelencei r. kath. iskola tanítótestülete a „Tanítók Háza” javára kedélyes mulatságot rendezett f. hó 18-án. A mulatság tiszta jövedelme 17 K. 23 fillér volt. A nemes czél elősegítő-éhez hozzájárultak: Fried Lipót 2 K. 20 f., Szabó Mihály, Pánczél József 2—2 K., János Lajos, Márkos Imre, Kiesid Gyárfás, Kanyó Albert, László Imre és Szabó Péter 1—1 K.-val, Bartha Imre 60, Mánú Tivadar, 40. Cseh Ferencz, Cseh György, Szőke Lajos, Dunder József, Csomós Ferencz, Karácson Ferencz, Deák Rózsa, Dénes János, Fülöp Lajos, B. János és N. N. 20—20 fillérrel, melyért e helyen mondunk köszönetet Szabó Mihály és Pánczél József rendezők.

— **Magyar nőegylet Brailaban, Romániában.** Folyó hó 2-án Nagy Sándor ref. pap kezdeményezésére az ottani magyar, jobbára székely nők nőegyesületet alakítottak: Elnökévé: Jancsó Rozáliát, alelnökévé: Diószegi Sámuelné, pénztárossá: Turóczy Jánosné, ellenőrké: Jancsó Istvánné és Erdő Bálintné, jegyzővé: Diószegi Gyuláné választották meg. A nőegyesület czélja a magyar iskolába járó ottani szegény magyar gyermekeknek felekezeti különbség nélkül való előmozdítása, a nyomorban levő székelység segélyezése. Dicséretre nem szoruló nemes cselekedet.

Közigazdaság.

500 székely munkás érdekében.*)

— Felhívás mezőgazdasági állandó munkás felfogadására. —

Értesitem a földbirtokos közönséget, hogy Lemhény községben 400—500 mezőgazdasági munkás hajlandó kisebb, nagyobb csoportokban a következő munka-idényre mezőgazdasági állandó munkásnak szerződni a következő feltételek mellett:

a) kosztipénz naponta 6 fillér, buzaliszt naponta 0.2 kgr., rozsliszt naponta 1.0 kgr., hüvelyes naponta 0.2 liter, pálinka naponta 0.2 liter, hetenként vasárnap bus 0.3 kgr.

b) napszám munkáért napidíj képpen: I. oszt. munkásnak 90 f., II. oszt. munkásnak 70 f., III. oszt. munkásnak 50 f.

*) Mult számunkra későn érkezett.

Szerk.

Ezen kívül aratási idő tartam alatt legfennebb 20 napon át (ha aratnak a munkások, ha nem) aratási pottlék, I. oszt. munkásnak 60 f., II. oszt. munkásnak 30 f.

c) Szakmány munkák végzéséért kat. holdanként: cukkor répa I. kapálásért 7 K., cukkor répa II. kapálásért 7.20 K., cukkor répa III. kapálásért 8.00 K., egyezésért 12.00 K., a kiszedésért 24 K.

Tavasziak lekasálásért 6.0 K. ősziak lekasálásért 6 K. Rétek és mesterséges takarmányok lekasálásért, szárítása és felgyűjtéséért 2.40 K.

Takarmány répa kiszedése, tisztítása és összerakásáért 12 K. A répa kiszedésével egyidejűleg végzik a szabályszerű lefejezést tisztítást, kupacokba rakást, befödélést, vagy ha utóbbit nem kívánja a munkaadó, a waggonba rakást, ugyisint a levágott fejek és levelek összegyűjtését.

Az aratás, illetőleg kaszálással együtt végzik a kötözést, a kalongyálást s a tarló feltisztítást.

Vasár- és ünnepnapokon, valamint esős és olyan napokon, midőn dolgozni nem lehet az élelmi járandóságokon kívül, egyéb munka díjra a munkások igényt nem tartanak.

A vasuti költségeket a közdivásárhelyi állomástól rendeltetési állomásig egyszeri oda és visszautazásért a munkaadó viseli.

Az I. oszt. munkások férfiak, II. oszt. munkások asszonyok, leányok, III. oszt. munkások 14 éven felüli fiúk és leányok.

A munkás gazdának napi élelmi járandóságán kívül naponként 2 K. 40 f. jár. A munkák végeztével, ha azokkal a munkaadó teljesen meg van elégedve, a munkás gazdának 40—80 K. jutalmat ad.

A munkabérek leszámoláskor fizetődnek, a munka folyama közben egyes munkások kaphatnak előleget is 10 koronáig; a szerződött munkások fejenként 2 K. foglalóra tarthatnak igényt.

Midőn a fennieket a birtokos közönség tudomására hozom, megjegyzem, hogy szerződöttni ohajtók forduljanak, legkésőbb folyó hó végéig a lemhenyi körjegyzőhöz, ki bővebb tájékoztatást nyújt és a szerződés megkötésénél segítkezik.

Háromszékvármegye gazdasági bizottsága nevében Sepsi-Szent-Györgyön, 1903. évi február hó 11-én.

Potsa József,
főispán, elnök.

Törvénszéki csarnok.

Esküdtszéki tárgyalások.

A f. év első negyedében febr. 17—19-ik napjain tartattak meg az esküdtszéki tárgyalások Kézdivásárhelyen. Összesen 4 bűnügy lett esküdtszéki bíróság elé utalva.

Az első a Hadnagy János, László Farkas József pávai lakosok gyűjtogatási bűnügye volt.

Hadnagy János 1900. máj. 2-án este a Gál Imre pávai lakos esüért, 1900. május 27-én pedig az özv. Csibuk Györgyné által lakott házat felgyújtotta uttóbbit vallomásra szerint a László Farkas József biztatására 10 koronáért gyűjtotta meg s e által 270 K. kárt is okozott.

Az esküdtszéki bíróság elnöke Solim elnök betegsége miatt Elekes Béla kir. tábl. bíró. bírák Dr. Gulya László és Veress Gyula, jegyző Kovács Kálmán aljegyző. A közbírói tisztet Király Aladár kir. alügyész képviselte. A védelmet Hadnagy János részéről Csia József, László Farkas József, részéről Diénes Ödön teljesítették.

Az esküdtek a következők lettek: Katona Barabás, Solyom Gyula, Peter Gergely, Vítályos Béla, Göncz Mózes, Hamar Géza, Duló Károly, Pap Lajos, Gál István, Gál Ferencz, Kőnczei Elek, és Németh Károly rendes. Dénes Mihály és Szőrcsei Gábor pótesküdték. A vádlottak és mintegy tizenhatszáz tanu kihallgatása rendjén kiderült Hadnagy János szándékos gyűjtogatási bűntette s így őt az esküdtek verdiktje alapján a kir. törvénszék 2 évi fegyházra s 256 K. 54 f. eljárási költség megfizetésére ítélte. Ellenben a László Farkas József bűnössége mellett nem lévén elég bizonyíték, az esküdtek határozata alapján őt a kir. törvénszék felmentette s azonnali szabadlábra helyezését elrendelte. Az ítéletben vádlottak megnyugodtak, de a kir. ügyész felebbbést jelentett be.

Február 18-án a körispataki Szakács András ült a vádlottak padján. Szakács András ittás állapotban haza menván, felesége vacsorát tett elébe; a férj pálinkát követelt, az asszony azonban nem adott neki, azt mondván, hogy már ugys eleget ivott, jobb lesz neki egy puha vetett ág. Szakács András erre fölkapta az asztalról a tálat s felesége után dobta, de oly szerencsétlenül, hogy az égő lámpást is leütötte a mitől az asszony ruhája meggyult s a kapott iszonyu égési sebek következtében a szerencsétlen asszony borzasztó kínok között kiszenvedett. Jogi szempontból érdekes volt e kérdés elbírálása. A vélemények ugyanis megoszoltak. Egyik gondatlanságból okozott szándékos emberölésnek, másik haláltokező sulyos testi sértésnek minősítette a Szakács András bűntettét.

Az esküdtszéki bíróság elnöke: Elekes Béla, bírák Dr. Gulya László és Veress Gyula, jegyző: Balló Ödön. A közbíró Stocker Antal kir. ügyész, vádlott védője Dr. Künle Tivadar sepsiszentgyörgyi ügyvéd volt. Esküdtek lettek: Imreh Albert (Etfalva), ifj. Kupán József, Kőnczei Elek, Hamar Géza, Gál István, Göncz Mózes, Katona Barabás, Solyom Gyula, Péter József, Péter Gergely Vítályos Béla és Kőnczei Gáspár rendes, Deák Barabás és Németh Károly póttagok.

A szokásos kihallgatások szközlése után Stocker Antal gyönyörű vádbeszédben kérte vádlottak halált okozó sulyos testi sértés bűntette miatt megbüntetését, míg Dr. Künle Tivadar védő ügyvéd talpraesett beszédben a gondatlanságból okozott emberölés bűntettének megállapítása mellett küzdött. Az esküdtek visszavonulván, megalkották a verdiktet, melyet főnökük Imreh Albert adott elő s ennek alapján a kir. törvénszék Szakács Andrást emberölés bűntettében mondta ki vétkesnek s ezért őt 6 (hat) hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen a kir. ügyész semmiségi panaszt jelentett be, mivel az esküdtek tévedtek a tény minősítésében.

Szerk. postája.

Jelenvolt, helyett. E. Sz. J. Kolozsvár. K. M., helyett. Tárgyhalmaz miatt kimaradtak a közlemények; jövőre hozni fogjuk. Az erkölcsnemesítő. Névtelen beküldött cikkeknek, mint mártóbb-ször is kijelentettük nem lehet reflektálnunk. A cikkek név nélkül is láthat napvilágot, de nekünk tudunk kell íróját. P. Gy. Gyulafehérvár. A Kegyed címére tévedésből küldetett a lap, mivel az utalvány szelvényen a Kegyed neve van írva, mint foladóé. Intézkedtünk. Cz. J. B. Hunyad. Magánlevél fog-e menni? Persze, hogy igen mihielyt hozzávaló idő és hangulat lesz. Addig szíves üdvözlöt és türelem.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

A KÉZDIVÁSÁRHELYI KISEGÍTŐ TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1902. évi márczius hó 2-án délután 2 órakor, az intézet helyiségében tartandó XVII-ik évi közgyűlés

póttárgysorozata:

7. Az alapszabály 27. §-ának módosítása.

(32. 1—2.)

Az igazgatóság.

Árlejtési hirdetmény.

Alsó-Csernáton község előjárósága az 1902. év folyamán felépítendő állami iskola létesítésére a bemutatott műszaki iratok alapján 29.457 K. 76 f. tervezetileg jóváhagyott költséggel, 1902. évi Márczius hó 9 napján d. e. 10 órakor, Alsó-Csernáton község házában megtartandólag nyilvános írásbeli versenytárgyalást tart. Vállalkozók a kitüntetett vállalati összegnek 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban, legkésőbb az árlejtés megkezdéséig. A.-Csernáton község körjegyzőjénél letenni tartoznak.

A zárt és lepecsételt ajánlatok a vállalati összeget, valamint az elengedett %-ot szóval és betűvel kell tartalmaznia. Utóajánlatok vagy szóbeli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A vonatkozó műszaki iratok a rendes hivatalos órákban az alesernátoni körjegyzői irodában megtekinthetők.

Kelt, Alsó-Csernátonban, 1902. évi február 15.

Vítályos Pál,
k. jegyző.

Kelemen Gábor,
k. bíró.

(27. 2—3.)

Üzlethelyiség változtatás!

Mivel üzletemet **április 24-ikére** áthelyezem a piacztéren **SZVOBODA BÉLÁNÉ** urasszony üzlethelyiségébe, az átköltözés megkönnyébbítéseért asztali- és függőlámpákat, 80 darabból álló finom porcellán és Angol evőkészleteket, finom Mocca és kávék készleteket vételáron adok el, valamint más árukat is a lehető legjutányosabb áron boesátok a tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

(35.-1-1.)

Kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula, kereskedő.

HIRDETÉS.

A Kászon-altizi fehérvízi borviz-fürés 10 évre haszonbérbe kiadó, értekezni lehet Dávid Gyulánál Kézdivásárhelyt.

Ezen borvíz egyike a székelyföldi ásványvizeknek, mely pártatlan a maga nemében, s az 1890. évben lett Dr. Lengyel Béla egyetemi ny. r. tanár által vegyelmézve, ez okból a fehérvízi Szent István-forrás vizét a vizek legjelesebbjei közé sorolta, földes savanyuvíz, dus gazdag kötött szén-sav tartalmánál fogva kitűnő borral, vagy szyluppal vegyítve, hatása mind gyógyszer vese, lép, máj, gyomor, hőkhurut, sőt hughyholag kövesedésnél különös hatás-sal bír.

(26. 3-12)

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényvövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívüli csokly kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Á 6 ft.

Diócsémeték. Óriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomai főrajgyzók ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt ezimére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely minden az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra fordítanák, város, falu, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek minde kinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, (22. 3-10.) u. p. Székelyhid.

A veresház déli része, a hol jelenleg Politzer Rudolf üzlete van, április 24-től

több évre kiadó.

(34. 1-1.)

Özv. Benkő Istvánné.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKIROK

cím alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
*Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
*Berzsenyi Dániel Madách Imre
*Csiky Gergely Miksa Kelemen
*Csokonay V. M. Pázmány Péter
*Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
*Deák Ferencz Reviczky Gyula
*Eötvös József br. Széchenyi István gr.
*Fazekas Mihály. *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
*Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
*Gvadányi József *Vajda János
*Kármán József *Vörösmarty M.
*Katona József Zrínyi Miklós
*Kazinczy Fer. műveit.
*Kemény Zsigm. Népiek líra Népi hódák
Kurucz-költészet

*A cellákkal jelzett remekirok kiadás jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgyhogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írt művel más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekirok 55 testet kötet felől, a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerje legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekirok kiállításáért a nemzeti műveltséghez. Költés pályanyertes.

művészi, erős angol vászonkötés, a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön célra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekirok 55 kötetes sorozatában jelennek meg 1902. februártól kezdve és azután minden félévben egy-egy kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekirok előfizetőinek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaszkos kötetben, diszkótsban 20 korona — kivételes áron szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaihoz közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, György Vilmos áttűtetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare és értékes kiegészítője a Magyar Remekirok gyűjteményének. Megrendelhe a Magyar Remekirok-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekirok 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kiadásáért 20 kor. a Remekirok előfizetőinek, ha a két mű együttessen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezik és az illő írást és munkájának jellemzését felőlő bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badics Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zolt
Berzeviczy Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erődi Béla
Erdélyi Pál
Ferenczy Zoltán
Frankó Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Léva József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Váci János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltány Irén

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekirok megbízható szöveget adja a főlvet munkáknak, s hogy minden életre szóló becsű munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekirok” nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspeare,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: A any, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva, Arany László, Fejes, Greguss, György Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Rákó i Jenő Szigligeti által fordított kiadás. Ez a fordítás ma már magyar remekirok-számba megy, mert azt halljuk a szinpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérébe.

A teljes magyar Shakspeare-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekirok” megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólírott	könyvkereskedésében
(hol:)	ezennel rendel
péd. Magyar Remekirok 55 kötet 220 kor.	
Shakspeare összes színművei 6 kötet 30 kor.	
helyett 20 kor. kedvezményes áron.	
Shakspeare összes színműveit 6 kötetben külön	
(a Magyar Remekirok nélkül) 30 korona bolti	
áron és kéri a szállítási feltételek közlését.	
Hely:	Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelezőlapra ragasztva azon könyvkereskedésnek beküldeni, mely könyvkereskedéséért rendesen felel.

A műre havi törlesztéses megrendelést elfogad **Ifj. Jancsó Mózes** nyomdatulajdonos Kézdivásárhelyt.

(1-12) 36.

Ny. ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.